

Лісна Ірина Федорівна
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри політичної економії,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Пономаренко Олександр Олександрович
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри політичної економії,
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Роль інтелектуального капіталу на підприємствах в сучасних умовах макроекономічного розвитку

В останній час увагу вчених привернули теорії управління людьми на підприємствах з позиції інтелектуального капіталу. Питання формування і використання продуктивних здібностей людини, їх ролі і місця в соціально-економічній системі суспільства завжди викликали значну увагу.

Як в межах однієї країни, так і в глобальному масштабі найважливішим рушійним чинником розвитку суспільств знань є освіта. В розвинених країнах освіта формує і перетворює інтелектуальний капітал, забезпечує доступність знань та інформації. Освіта і навчання сприяють формуванню суспільства кваліфікованих, динамічних і творчих людей з можливостями хорошої освіти і довічного навчання для усіх, які відповідають інтересам справи раціонального поєднання державного і приватного фінансування. Формування динамічної інфраструктури і конкурентоздатності та інноваційного інформаційного сектору являє різноманітні ефективні і конкуруючі послуги та інструменти, що призначені для усіх секторів економіки а також суб'єктів господарювання. Зі зміною економіки змінюється й роль в ній людини. Багато вчених говорять про те, що в економіці знань саме людський капітал стає основним ресурсом. Коли знання є продуктом при продажу, з якого компанія отримує прибуток, використовується поняття «інтелектуальний капітал». Інтелектуальний капітал становиться важливим чинником інновацій і економічного розвитку, хоча і не відображається в балансі підприємств і не піддається обліку традиційними методами. Зазвичай поділяють три компонента інтелектуального капіталу: людський капітал, структурний капітал і капітал відносин.

Людський капітал містить колективні знання, навички і компетенції, які накоплені співробітниками організації. Структурний капітал забезпечує організаційну структуру для людського капіталу. Це капітал, який залишається в організації, коли її співробітники йдуть. Капітал відносин (клієнтський капітал) містить відносини з споживачами і клієнтами, постачальниками, стратегічними партнерами і акціонерами, на його формування впливає репутація та імідж компанії.

Освіта – фундаментальний фактор розвитку економіки, що побудована на знаннях. Добре освічені і вправні люди – це ключ до створення, розповсюдження і ефективного використанню знань. Основні особливості економіки, що побудовані на знаннях, визначаються тим, що вона в значній мірі

використовує інформаційні ресурси, які володіють поряд специфічних рис, відмінних їх від традиційних ресурсів та використовуються для підвищення ефективності роботи підприємств. Всі ці особливості потребують свого обліку. Якщо вони не враховуються, то це приведе до втрати конкурентоздатності і ефективності фірми.

Саме масове виробництва знань і їх використання, а також швидкість розповсюдження знань, що забезпечено комунікаційними технологіями відрізняють суспільство знань від інших типів суспільного устрою.

При цьому головними активами суспільства, що побудоване на знаннях, виступають люди, як єдині можливі носії креативності і неявного знання, та інформація. Перспективність освіти, її економічна ефективність та інвестиційний характер призводять до розробки програми постійного розвитку та удосконалення інтелектуального капіталу і на національному рівні, і на рівні окремих підприємств як запорука поліпшення економічного добробуту нації.

Список використаних джерел

1.Шило К. М. Підходи щодо оцінки ефективності інвестицій в людський капітал / К. М. Шило // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2009. - №2 (6). - С. 97-101.

2.Ніколайчук М. В. Інвестиції в людський капітал як передумова становлення та розвитку економіки знань / М. В. Ніколайчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nikolaychuk.at.ua/news/2010-12-08-57>

3.Подра О. П. Інвестиції в людський капітал як чинник підвищення якості життя / О. П. Подра. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/PSPE/2012_2/Podra_212.htm